

XXXII TAVALINE PÜHAPÄEV B AASTAL

(Esimene lugemine 1Kn 17:10-16)

Lugemine esimesest Kuningate raamatust:

Neil päevil läks prohvet Eelija teele ja tuli Sareptasse. Kui ta linnavärava juurde jõudis, nägi ta seal üht lesknainst hagu korjamas. Ja Eelija hüüdis teda ning ütles: “Too mulle kruusitäis vett, et ma saaksin kustutada oma janu!” Ning kui naine oli minemas, hüüdis ta teda veelkord ja lisas: “Võta ühes ka paluke leiba.” Kuid naine vastas: “Nii tõesti kui Issand, sinu Jumal, elab, ei ole mul midagi muud kui vaid peotäis jahu vakas ja pisut õli kruusipõhjas. Vaata, ma olen korjanud mõned puutükid, nüüd lähen ja valmistan endale ja oma pojale toidupoolist, et me saaksime süüa enne kui sureme.”

Siis Eelija ütles talle: “Ära karda. Mine ja tee nagu sa oled öelnud. Enne aga küpseta pisuke kakuke ja too see minule. Pärast valmista endale ja oma pojale. Sest nõnda ütleb Issand, Iisraeli Jumal: jahu ei lõpe vakast ja õli ei vähene kruusist kuni päevani, mil Issand annab maale vihma.” Ja lesknaine läks ja tegi nii nagu Eelija oli öelnud. Ning temal, ta pojalt ja Eelijalt oli süüa paljudeks päevadeks. Jahu ei lõppenud vakast ega vähenenud õli kruusist, nii nagu Issand oli Eelija suu läbi töötanud. See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps 146:6-7. 8-9b. 9c-10)

R: Kiida, minu hing, Issandat.

Kes on loonud taeva ja maa, mere ja kõik, kes seal elavad.

Kes hoiab tõde igavesti.

Kes mõistab õiglast kohut neile, kellele tehakse liiga,
kes annab näljasele leiba ja päästab lahti kinniseotud.

R:

Kes avab pimedate silmad

ja tõstab sirgeks need, kes on küüru vajunud.

Kes kaitseb pagulasi,
aitab vaeslapsi ja lesknaisi.

R:

Issand armastab õigeid,

kuid õela ta juhivad eksiteed.

Issand on kuningas igavesti,
Sinu Jumal, Siion, valitseb põlvest põlve.

R:

(Teine lugemine Hb 9:24-28)

Lugemine kirjast heebrealastele:

Kristus ei läinud kätega tehtud pühamusse, mis oleks vaid tõelise pühapaiga võrdkuju, vaid taevasse endasse, et ilmuda Jumala palge ette meie eestkostjana. Kuid mitte ennast mitu korda ohverdama, nõnda nagu ülempreester läheb igal aastal kõige pühamasse paika võõra verega. Muidu pidanuks Kristus maailma loomisest alates mitu korda kannatama. Aga nüüd on ta ilmunud maailmaajastu lõpul ainsamat korda, et ennast ohvriks tuues kaotada patt. Ja kui inimesele on määratud kord surra ja selle järel kohtu ees seista, siis nii sündis ka Kristusega, et ta tõi enda ohvriks ainsamal korral ja kandis ära paljude patud. Teist korda ei ilmu ta enam patu pärast, vaid et päästa need, kes teda ootavad.

See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Mt 5:3)

Halleluuja. Õndsad on need, kes on vaesed Jumala ees,
sest nende päralt on taevariik. Halleluuja.

(Evangeelium Mk 12:38-44 lüh. 41-44)

Lugemine püha Markuse evangeeliumist:

Sel ajal õpetas Jeesus rahvast ja ütles: “Hoidke end kirjatundjate eest, kes tahavad käia pikkades kuubedes ja armastavad teretamisi turgudel, esimesi kohti sünagoogides ja ülemaat paika söömaegadel – nende eest, kes neelavad ära lesknaiete kodud ja loevad silmakirjaks pikki palveid. Sest neile saab seda rängem karistus mõistetud.”

Ja kui Jeesus ohviraha kirstu juures istus, jälgis ta seal, kuidas rahvas raha kirstu pani. Paljud rikkad tulid ja panid kirstu palju raha. Siis aga tuli üks lesknaine ja pani sinna kaks leptonit, see on ühe veeringu. Aga Jeesus kutsus oma jüngrid enda juurde ja ütles neile: “Tõesti ma ütlen teile, see vaene lesknaine pani rohkem raha kirstu kui kõik teised, sest need panid, mis neil elamisest üle jäi, tema aga oma hädavajadusest, kõik mis tal oli – kogu oma elatise.”

See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, kus on see piir, kus lõpeb õigus ja algab lohutus? Oh, seda on kerge tuvastada. Kui meil on millelegi õigus, siis me võitleme selle eest, ja kui selle saavutame, siis olemegi oma õiguse kätte saanud. Vastupidisel juhul aga jääb meile kahjurõõmus lohutus, et need teised, kes õiguse enda kätte haarasid, on pahad: nemad on need, kes käivad ringi pikkades rüüdes, armastavad teretamisi turgude peal ja neelavad ära lesknaiete kodud. Neid ootab Jumala kohtu ees seda rängem karistus – ja see teeb kõik tasa! Paras neile!

Noh, ja kui me ise oleme sunnitud möönma, et oleme palju pattu teinud, siis võime veel samas lauses tuua kibekähku vastukaaluks, et “Aga me oleme tegelikult teinud ka palju heategusid, mis peaksid kahtlemata kõik halva üles kaaluma!”

Hoolimata sellest, kuidas me ise “oma õigluse järgi” kaaluvihete seame, võib lõpuks tasakaal siiski oodatust teistsugune välja kukkuda. Me võime nimelt saada teada, et kuigi Jumal on meid loonud, saab kurat lõpuks meie hinge endale – ja see seab omamoodi jälle jalule tasakaalu. Me loeme patutunnistuse...

Jutlus

Armsad õed ja vennad, on olemas niisugune ütlemine, et ilusatele andestatakse nende rumalus ja inetutele nende tigidus, aga täiuslikele ei andestata mitte midagi. Seda mõtet edasi arendades võib vaimulikuameti pidajatele ainult kaasa tunda, sest preester oma pikas rüüs on juba iseenesest justkui kehastunud taotlus kõige kõrgemale täiuslikkusele; seetõttu on suur osa ühiskonnast valmis meeleldi uskuma ka ilmselgelt pahatahtlikke valesüüdistusi mõne vaimuliku suunas. Osaliselt kehtivad sarnaselt kõrged ootused ja nõudmised ka väga rikaste inimeste kohta, aga neid vähemalt kadestatakse samapalju kui vihatakse.

Teatud mõttes järgib omamoodi topeltmoraali ka Jeesus. Ühest küljest ütleb ta Markuse evangeeliumis variseridele ja kirjatundjatele: “Kui osavasti te teete Jumala käsu tühjaks, et aga kindlustada oma pärimust! Mooses ütles ju: “Austa oma isa ja oma ema!” ja “Kes isa või ema sajab, peab surma surema!”, teie aga ütlete: “Kui inimene ütleb oma isale või emale: “Mis sinul iganes oleks minu käest saada, on korbaan”, see tähendab: templile pühendatud ohvriand, siis ei lase teie teda enam midagi teha isa või ema heaks, muutes Jumala sõna kehtetuks oma pärimusega.” (Mk 7:9-13) Teisest küljest aga, kui tänase evangeeliumi vaene lesknaine paneb ohvrikirstu oma viimased veeringud, kogu oma elatise, siis näib Jeesus seda heaks kiitvat.

Miks pälvisid need kaks mingis mõttes sarnast juhtumit Jeesuse poolt nii erineva hinnangu?

Korbaani seadus oli selgelt tekkinud inimlikust ihnsusest. Nimelt kui keegi tahtis oma vara endale hoida, siis sai ta ettekäändeks öelda: ma ei jaga seda kellegagi, sest see on määratud ohvrianniks Jumalale. Selle põhjendusega võidi keelduda isegi toetamast oma vanemaid, kui need polnud enam võimelised ennast üleval pidama. Ise aga võis omanik sedasama vara rahulikult edasi kasutada, lükates selle templile toomise määramata ajaks edasi.

Lesknaise ohver oli problemaatiline teisest küljest. Templi rikkuse ja variseride suurte annetuste kõrval oli tema ohverduse rahaline väärtus tühine, kuid tema enda – ja tema võimalike laste – jaoks oli see kogu tema elatis, nii et kõrvaltvaatajal tekib küsimus: kas lesknaine suri pärast selle ohvri toomist varsti nälga?

Tegelikult ei muudaks midagi isegi see, kui me pikakuumeeste ja lesknaise rollid omavahel ära vahetaksime. Kui lesknaisel oleks olnud väga palju vara ja ta oleks samas vaimus ka kõik selle viimse veeringuni ohvrikirstu pannud, siis järgmise templikülastuse ajaks oleks ta olnud jälle vaene ning suutnud ehk vaid mõne leptonikese omaenda ja oma laste kõhu kõrvalt kokku hoida... Aga eks Jeesusel oli lesknaisest ka kahju: no kuidas sa teda laidad, kui teine nii siiralt püüab... Pealegi ei saanud ju Jeesus jätta kasutamata suurepärast võimalust variseridele efektset õppetundi anda. Sisuliselt ilmnis aga nii lesknaise ohvrianni kui korbaani seaduse puhul sama põhimõtteline probleem: nimelt, et liturgiline jumalateenimine oli tõstetud justkui päris elust tähtsamaks. Tegelikult ei lennanud ju ohvrikirstu pandud raha inglitiivul taevasse, vaid jäi ikka maa peale.

Armsad õed ja vennad, võibolla aitab vaese lese veeringu loo kõrvutamise korbaaniseadusega meil seletada, miks lammutas Jeesus vana templi kolme päevaga ja ehitas oma ülestõusmise läbi uue pühamu, mis pole kätega tehtud. Muidugi ei saa ka kristlased läbi ilma liturgiata, ilma kirikuhoonete, ohvrikirstude ja lühema- või pikemakuuuliste preestriteta. Kuid Jeesuse õpetuse kaudu tervikuna jõuab meieni tema hoiatus: kiriku toetamine ei ole ei uhkustamiseks ega selleks, et annetamise tõttu peaks keegi lausa vaesusse sattuma – mõistlik käitumisviis on kusagil seal vahepeal.

Kristuse kirik ongi ju ellu kutsutud selleks, et õpetada inimesi mõistlikult käituma, et midagi ei tehtaks liiga vähe, liiga palju või valel põhjusel. Aamen.